

BİR YANDA TASLAK, Çinliler geliyor

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
Bölüm 1 Giriş	15
Bölüm 2 Tarihi Dönüm Noktaları ve Imperia	11
Bölüm 3 Orta Asya, İpek Yolu(ları)'nun önemli halkası	24
Bölüm 4 Antik İpek Yolu(ları)	35
Bölüm 5 Yeni İpek Yolu(ları)	47
Bölüm 6 ABD ve AB'de çürüme ve gücün kötüye kullanılması	56
Bölüm 7 Çin ve Güneydoğu Asya'daki komşuları	66
Bölüm 8 Çin ve Hindistan	69
Bölüm 9 Etki Yeni İpek Yolu(ları) ve Rusya	71
Bölüm 10 Yeni İpek Yolu(ları) ve Afrika, İran ve Türkiye	78
Bölüm 11 Yeni İpek Yolu(ları) ve Güney ve Orta Amerika	81
Bölüm 12 Yeni İpek Yolu(ları) ve ABD için gelecek beklentileri	84
Bölüm 13 Yeni İpek Yolu(ları) ve Avrupa için gelecek beklentileri	85
Bölüm 14 Bazı Gelecek Senaryoları	87
Bölüm 15 Neoliberalizm ve Devlet Kapitalizmi	89
Bölüm 16 Sonsöz	94

ÖNSÖZ

Dünya gümbürdüyor ve savaşlar havada uçuşuyor. 2021'in sonunda, birkaç yıllığına kitap yazmayı bırakmayı planladım ve 10 kitaplık bir seriyi, kısmen Çin'in yeni İpek Yolu(ları) için ana planına dayanan, değişen jeopolitik güç dengesi üzerine bir kitapla tamamlamak istedim. °Bu konudaki temel gerekçem, ekonomik ve askeri güç dengesinin önümüzdeki on yıllarda dramatik bir şekilde değişeceğine ve ABD'nin 2. Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana hakim olduğu tek kutuplu dünyanın yerini Avrasya'nın ve özellikle Çin, Rusya ve Hindistan'ın merkezi olduğu çok kutuplu bir dünyanın alacağına inanmamdı (ve hala da inanıyorum).

Ayrıca, Batı'daki çoğu insanın bu altüst oluşun etkisinin tam olarak farkında olmadığına ve ABD'nin böyle bir gelişmeyi hafife almayacağına ve Çin tarafından başlatılan bu stratejik ana planı (Kuşak ve Yol girişimi) engellemek için mümkün olan her şeyi yapacağına ikna oldum ve oluyorum. Atinalı bilge general Thucydides, egemen bir gücün (onun zamanında Atina ve günümüzde ABD) yükselen bir güce (onun zamanında Sparta ve daha sonra Siraküza ve günümüzde Çin) savaşmadan tahammül etmeyeceğini ve bunun neredeyse her zaman büyük ölçekli savaşlara yol açacağını yaklaşık 2.400 yıl önce öngörmüştü.

2023 yılında çok çalkantılı ve son derece tehlikeli bir dünyada yaşıyoruz ve dünyanın çeşitli yerlerinde bu değişen güç ilişkileriyle doğrudan ilişkilendirilebilecek (potansiyel) casus belli var. Ukrayna'daki vekalet savaşı buna iyi bir örnektir. Yıllarca Ukrayna'da yaşadığım için bu ülkeyi iyi tanıyorum ve Şubat 2014'te orada kaldığımda, Maidan devrimi olarak bilinen ABD güdümlü darbe sırasında mevcut vekalet savaşını tahmin etmişim. Tayvan da böyle bir başka sıcak nokta.

100 yılı aşkın bir süredir Avrasya'nın ekonomik potansiyeli Anglo-Sakson ülkelerindeki iktidar seçkinleri için gerçek bir kabus olmuştur. Almanya, Rusya ve Çin gibi ülkelerin ekonomik bir tandem oluşturması düşüncesi onları dehşete düşürmektedir. Geçtiğimiz yüzyılda birçok savaş bu jeopolitik satranç tahtası üzerinde oynandı. ABD'li Polonyalı şahin Zbigniew Brzezinski 1997 yılında yazdığı Büyük Satranç Tahtası adlı kitabında ABD'li Neoconların Avrasya'ya ilişkin stratejik vizyonunun temelini atmıştır.

O dönemde ABD'nin etkili güvenlik danışmanıydı. ABD Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz, 1994-1999 yılları arasında ondan sonra geliştirilen stratejik askeri doktrini geliştirdi; bu doktrinin özü, ABD'nin artık hiçbir koşulda yükselen bir askeri rakibe müsamaha göstermemesi gerektiğiydi. Sadece bir süper güç vardı ve o da ABD'ydi ve bu şekilde kalmalıydı. ABD'li siyaset bilimci, sosyolog ve filozof Francis Fukuyama tarihin sonundan söz edecek kadar ileri gitti.

ABD kesin olarak kazanmıştı, ancak gurur düşüşten önce gelir. O dönemde Rusya içler acısı bir durumdaydı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bu devasa ülke sosyo-ekonomik olarak tamamen çökmüştü ve ABD'li oligarklar ülkenin doğal kaynaklarını yağmalyordu, gangster çetelerinin ülkede terör estirdiği tam bir anarşi hüküm sürüyordu ve Rus ordusu ve hükümeti ölümün eşliğindeydi.

Çin o dönemde Deng Chao Ping'in ekonomik devriminin henüz başındaydı ve henüz ekonomik ve askeri olarak çok fazla bir şey ifade etmiyordu. Brzezinski'nin jeopolitik satranç tahtasında Rusya tercihen parçalara ayrılacaktı ve 20^e yüzyılın sonunda Rusya'nın Başkan Putin'in liderliğinde küllerinden bir sfenks gibi doğacağını ve Çin'in baş döndürücü bir hızla küresel bir ekonomik güce dönüşeceğini çok az kişi tahmin edebilirdi.

Rusya ve Çin'in orduları da artık dünya standartlarında ve savaş makinesine neredeyse her yıl 1 trilyon dolar harcayan ve özellikle değerli toprak ve yakıt bakımından zengin veya önemli stratejik konumlara sahip ülkelerde kendisini dünyanın polisi olarak sunmaya devam eden ABD'ninkilerle boy ölçüşebilecek durumda. Rusya ve Çin'in metamorfozları 2014'ten bu yana büyük jeopolitik gerilimlere yol açmıştır.

Başkan Nixon'dan bu yana ABD'nin dış politikası her zaman Çin ve Rusya'yı birbirinden ayırmak olsa da, bu yüzyılın başından beri ABD'nin agresif genişleme politikası tam tersini başarmıştır; Rusya ve Çin artık sağlam bir ittifaka sahiptir ve iyi (ekonomik) ilişkiler sürdürmektedir ve aynı şey Hindistan için de giderek daha fazla geçerlidir.

ABD'nin Avrupa'ya yönelik dış politikası temelde şu şekilde özetlenebilir: Almanya'yı küçük, Rusya'yı dışarıda ve ABD'yi Avrupa'nın içinde tutmak. Özellikle son on yılda AB ve bünyesindeki Avrupa ülkeleri giderek artan bir şekilde ABD'nin vasalları gibi hareket etmeye başladı. Bu yüzyılın başlarında, kısa bir süre için AB'nin kendi (dış ve ekonomik) rotasını belirleyeceği ve dünya sahnesinde kanatlarını açacağı beklentisine sahiptim, ancak bunun bir yanılısına olduğu ortaya çıktı.

Eylül 2021'de Nordstream boru hatlarının ABD tarafından havaya uçurulmasını, özellikle de Alman çıkarlarını reddeden Alman Şansölyesi Olaf Scholz'un kendini yok edici ve uysal tavrını mutlak bir dip noktası olarak deneyimledim. Alman ekonomisi şimdiden büyük zarar görüyor ve bu terörist eylemin sonuçları on yıllar boyunca yankılanacak çünkü bu ekonomik sanayi devi Rusya'nın ucuz fosil yakıtları olmadan gelişemez.

Ana akım medyanın kör propagandasının Ukrayna'daki vekalet savaşı karşısında olduğu kadar yaygın olduğu bir dönemde hiç yaşamamıştım. Demokrasi için savaşmak, kurallara dayalı bir düzen gibi güzel sloganlar, yakından bakarsanız, aslında boş kabuklardır, kuralların esas olarak Batı'da kendimiz için değil başkaları için geçerli olduğu gerçeği bir yana. Biz bu kuralları istediğimiz zaman ve tek taraflı olarak değiştirebiliyoruz ve Batı sürekli olarak çifte standart uyguluyor.

Batı'nın dış politikasındaki ikiyüzlülük gün yüzüne çıkmakta ve Batı'nın siyasi elitleri de dahil olmak üzere hiç kimse, sürekli atıfta bulunulan bu kurallara dayalı düzenin kurallarını bilmemektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşturulan uluslararası hukuk kuralları, aynı Batı tarafından sistematik olarak çiğnenmektedir.

Bu durum, şu anda kitleler halinde Batı'dan uzaklaşan ve önümüzdeki on yıllarda büyük bir ekonomik ittifak haline gelecek ve hem ABD hem de AB'ye rakip olacak BRICS ülkelerine katılmaya hevesli olan Batılı olmayan ülkelerin (dünya nüfusunun %80'i) gözünden kaçmadı. 2014'te Kiev'deki Maidan isyanından sonra değerlendirmekte zorlandığım şey, Rusya'nın askeri bir müdahale için ne kadar bedel ödemeye hazır olduğu, böyle bir operasyon için askeri olarak yeterince güçlü olup olmadığı ya da önce orduyu modernize etmesi gerekip gerekmediği ya da Batı ile ilişkilerini korumak için diplomatik bir çözümü tercih edip etmeyeceğiydi.

O zamanlar ailemi ve arkadaşlarımı Ukrayna'daki durumun tırmanabileceği konusunda bilgilendirdiğimde beni deli sanmış olmalılar. Her şeyden önce, Hollanda'daki çoğu insan Ukrayna'nın tarihi ve yeni İpek Yolu(ları) ana planı içinde tahsis edilen konumu hakkında bir şey bilmek bir yana, haritada nerede olduğunu bile bilmiyordu. Ukrayna kelime anlamıyla sınır bölgesi demektir ve bu bölge binlerce yıl boyunca Doğu (Asya) ile Batı (Avrupa) arasındaki ana koridor olmuştur. Tecrübelerime göre, 2014 yılında tüm sorunların tam da burada patlak vermesi tesadüf değildir.

Bu uzun tarihte, hem Orta Asya'dan (Hunlar ve Moğollar) hem de Avrupa'dan (Polonyalılar, Fransızlar ve Almanlar) Rusya'ya giden yolun doğal bir engeli olmadığı için Rusya'ya yönelik birkaç topyekûn istila gerçekleşmiştir. Ukrayna'nın büyük bir kısmı bu büyük Rusya'nın bir parçasıydı ve ancak 1991 yılında Ukrayna, özellikle ülkenin Doğu ve Güneyindeki eski Rus bölgelerinde büyük bir Rus azınlığa (1/3) sahip bağımsız bir ülke haline geldi.

Kitabım Aralık ayı ortalarında aşağı yukarı yayına hazır hale geldiğinde, Başkan Putin, Ukrayna'nın NATO'ya katılımı konusunda kuma bir çizgi çekerek Batı'ya kristal netliğinde bir ultimatoma verdi. Zaten 2007'den bu yana sayısız kez Ukrayna'nın NATO'ya dahil edilmesinin Rusya'nın hiçbir koşulda kabul edemeyeceği bir kırmızı çizgi olduğunu ve NATO'nun Rusya'ya doğru sınırsız genişlemesinin Batı'nın 1991 ve sonraki yıllarda verdiği taahhütlere aykırı olduğunu kesin bir dille ifade etmişti. Bu görüşmelerin tutanakları bu taahhütleri kayda geçirmiştir, ancak resmi olarak bir antlaşmada yer almamıştır.

Hukukta, yapılan anlaşmalar (sözlü olanlar da dahil olmak üzere) taraflara kanun olarak ulaşır, ancak Rusya'nın meşru güvenlik çıkarları söz konusu olduğunda, Batı'nın gözünde bu geçerli görünmüyor, ki bence bu Batı'nın üstünlük duygusuna ihanet ediyor ve bir tür ırkçılıkla sınırlanıyor. Başkan Putin 2021'in sonlarında Rusya'nın stratejik çıkarlarını içeren ve Ukrayna'yı tarafsız tutacak yeni bir güvenlik yapısı önerdi.

Bu gerçekten de o kadar mantıksız mıydı? 1991'in haritasına ve bugünün haritasına bakın ve Rusya'yı çevreleyen hangi ülkelerin NATO'ya katıldığını görün. Ukrayna, doğal engellerin eksikliği nedeniyle Rusya'nın tüm işgallerinde ideal bir koridor olduğunu kanıtladığından, bu ülkenin NATO üyeliği Rusya için stratejik bir seçenek değildi, kitle imha silahlarının Rusya'nın büyük şehirlerinden sadece birkaç dakika uzağa yerleştirilmesinin öngörülebilir olması gerçeği bir yana.

Teklifi açıkça ve son derece küstahça reddedildi ve şimdi sonuçlarını biliyoruz. Ukrayna tamamen kaybedildi, şimdi 500.000'den fazla ölü askerinin acısını yaşıyor ve ekonomik olarak harap oldu, çünkü milli gelirinin büyük bir kısmı bu ülkenin doğusunda Rusya tarafından fethedilen topraklarda kazanılıyordu. Kitabımın Aralık 2021 versiyonunda Avrasya'nın istikrarlı ancak kademeli bir şekilde büyümesini öngörmüştüm, ancak Aralık 2021'in ortalarında her şeyin yıldırım hızıyla hızlandığını çok net bir şekilde gördüm ve bu kitabı bir sonraki duyuruya kadar askıya almaya ve yayınlamamaya karar verdim.

2 yıl boyunca jeopolitik gelişmeleri yakından takip ettim ve önümde iki seçenek vardı: ya İpek Yolu'nun jeopolitik etkileri üzerine yazdığım kitabı, yıldırım hızıyla ilerleyen temposu ve öngörülemeyen dönemeçleri nedeniyle bir daha asla yayınlamayacaktım ya da güncellenmiş senaryoyu, gerçeklik tarafından kolayca geçilebileceğini bilerek yayınlamaya devam edecektim. Ben ikincisini seçtim.

Son yıllarda yeni İpek Yolu(ları) hakkında güzel kitaplar yazıldı ve bunlar çoğunlukla coğrafi, altyapısal-tekni ve ekonomik açılardan önemli planlarla ilgiliydi. Esasen bu kitabın konusu bu değil. Bu kitabın ana teması, bu jeopolitik toprak kaymasının Batı'da bizim için ne anlama gelebileceği ve Batı tarafından yüzyıllarca sömürüldükten sonra haklı konumlarını iddia eden yükselen dünya güçleri ve ülkeleriyle körü körüne ve duygusal bir şekilde silahlı mücadeleye girmekten başka en akıllıca stratejinin ne olabileceğidir. Bu ülkelerdeki artık duyguları hafife almayın!

ABD'nin aksine, Çin, Hindistan ve Rusya gibi ülkelerin imparatorluk peşinde koştuklarına, kendi iradelerini başkalarına dayatmak istediklerine ve bunu askeri olarak uygulamak istediklerine dair somut bir kanıt göremiyorum. Onlar sadece ticaret yapmak ve zenginliklerini arttırmak istiyorlar. Ben de Rusya'nın Avrupa'nın (bazı bölgelerini) askeri olarak fethetmek istediği kanaatinde değilim. Bu fikri okul günlerimden beri duyuyorum. Rusya bunun için gerekli askeri kapasiteye ve kaynaklara bile sahip değil.

Buna karşılık Rusya'nın Batı'dan tamamen uzaklaşması daha olası çünkü Doğu'da pek çok ekonomik fırsat var. Rusya'nın Batı'ya hiç ihtiyacı yok. Afrika, Orta ve Güney Amerika da dahil olmak üzere çok sayıda ülkenin BRICS ülkelerine katılma konusundaki hevesi o kadar büyük ki, Batı'nın dünya nüfusunun 2/3'üne karşı takındığı kibirli, küstah ve kendini beğenmiş tavrın artık çok akıllıca olup olmadığı konusunda iki kez düşünmesi gerekiyor.

Batı'da bizler sürekli olarak onların teknik ve ekonomik yeteneklerini küçümsüyor, kendimizinkileri ise abartıyoruz. ABD ve AB, Rusya'ya karşı tamamen verimsiz ekonomik yaptırımlara ve Ukrayna'ya askeri başarı ihtimali olmayan müstehcen silah sevkiyatlarına odaklanırken, BRICS ülkeleri yapıcı bir şekilde birbiri ardına ekonomik ittifaklar kuruyor ve esas olarak aralarındaki altyapıyı güçlendirmeye, ekonomik fırsatlardan yararlanmaya ve eşitliğe dayalı diplomatik ilişkilerini güçlendirmeye odaklanıyor. Bu olumlu zihniyet ve enerji bizim yıkıcı tutumumuzla tam bir tezat oluşturmaktadır.

Bu taze jeopolitik rüzgâr görünüşe göre pek çok ülkenin istek ve duygularına o kadar güçlü bir şekilde hitap ediyor ki Afrika, Güney ve Orta Amerika'daki pek çok ülke de bu yeni çok kutuplu dünyanın bir parçası olmaya ciddi bir ilgi gösteriyor. İnsanlar Batı'nın yüzyıllardır süren tahakkümünden ve ahlaki sinmişliğinden tamamen bıkmış durumdadır. Kendini tanı demiş eski bilge Yunanlılar.

Başta ABD olmak üzere Batı'da bizler, muhalifler için herhangi bir öz-düşünüm ve empatiden yoksunuz ve hatta Avrupa Komisyonu Üyesi Borrell aracılığıyla kendimizi hayali bir ormanın parçası olan bir grup geri kalmış ülkeye karşı cennet bahçesi olarak nitelendirecek kadar ileri gidiyoruz. Gerçeklikten kopmak düpedüz risklidir. Kapsamlı bir çevresel analiz eksiktir.

Gurur düşüşten önce gelir ve aslında bu olumsuz imaj tamamen yanlıştır. Bu her emperyalistin kaderidir. Biri mücadele eder, yenilikler yapar ve zirveye çıkar, çok fazla zenginlik kazanır, tembelleşir ve (zihinsel olarak) tembelleşir, kendisi farkına varmadan düşüşe geçer ve sonra her bakımdan kendilerini geride bırakan yeni ve daha azimli (yenilikçi) güçlere yenilir.

Örneğin son 5,000 yılın tarihine baktığımda hep aynı modeli görüyorum. ABD de ekonomik, mali, ahlaki ve askeri açıdan tepetaklak olmuş durumda ama bunu ne görmek ne de kabul etmek istiyor, tıpkı İngilizlerin 1. Dünya Savaşı'ndan^e itibaren yaptığı gibi. Ülkemizde ABD'ye karşı gerçeklere dayanmayan irrasyonel bir düşkünlüğümüz var ve neredeyse her konuda ABD'yi takip ediyoruz.

Çoğu insan 2. Dünya Savaşı'nı ABD'nin kazandığı yanılgısı içindedir^e ancak gerçek bundan daha farklı olamazdı; Nazi Almanyası'nı yenen eski Sovyetler Birliği'ydi ve çoğu Güneydoğu Asya'da ölen 430.000 Amerikalıya karşılık 27 milyondan fazla Sovyet vatandaşı kurban edildi. Pazarlama ABD'de icat edildi ve insanlar satış konuşmalarında, anlatıları döndürmede ve ana akım medya burada ve orada gerçeklik ve gerçeklerle çok fazla ilgilenmiyor, ancak halkın algıladığı gerçekliği yönetmekle ilgileniyor.

Ülkemde çoğulcu araştırmacı gazetecilik kesinlikle yok, ancak bu demokrasinin düzgün işlemesi için şart. Her ne kadar bağımsız, eleştirel düşünen vatandaşlar yetiştirdiğimizi iddia etsek de, bu medya kuruluşları anlatıyı reçetelendirmek ve durmaksızın tekrarlamak zorunda olduklarını hissediyorlar. Kutunun dışına çıkan herkes (dijital) grup baskısına, (kendi kendine) sansüre, kovulmaya ve dışlanmaya maruz kalacaktır.

Ukrayna'daki vekalet savaşının fiyaskosundan sonra, Batı'nın ciddi düşüşünü durdurmaya başlayıp başlayamayacağımıza karar vermek benim için zor, çünkü özellikle de benim hayatımda hiç bu kadar içler acısı bir entelektüel kaliteye sahip olmamış olan siyasi elitler arasında, herhangi bir öz-düşünüm veya çevre bilincine dair çok az kanıt görüyorum. Yine de en azından farklı bir rotayı araştırmanın, düşünmenin ve değerlendirmenin faydalı olacağını düşünüyorum.

Eğer bunu yapmazsak, benim için 3^e Dünya Savaşı'nın olup olmayacağı değil, ne zaman başlayacağı bir sorundur. Şu anda yıldırım hızıyla yaşanan jeopolitik gelişmeler göz önüne alındığında, aşağıdaki analizlerimin raf ömrü konusunda bazı çekincelerim var. Bazılarına göre, 3^e Dünya Savaşı çoktan başladı ve 1^e ve 2^e gibi, bölgesel ve küresel olarak genişleyen yerel bir çatışmayla başladı.

Tarih yazımında, toz duman dağılmadan ve en az 10 yıl geçmeden analizlerin doğruluğundan emin olamayacağınız bir gerçektir. Umutlarımı halkın sağduyusuna bağladım ve kesinlikle siyasi elitlerin taklit edilemez davranışlarına değil, bu kitabı mümkün olduğunca geniş bir kitle için erişilebilir hale getirdim çünkü sağduyuya teknokratik çalışma odası bilgeliğinden daha fazla değer veriyorum.

Bölüm 1 Giriş

Gerçekten isteyen herkesin sayısız konu ve bilimi araştırabileceği bir zamanda yaşıyoruz. Mantıklı bir sağduyu ve belli bir eleştirel temelle çok ileri gidebilirsiniz. Pek çok insan (dünya) tarihi ve jeopolitiği ile hiç ilgilenmiyor ve hiçbir zaman da ilgilenmeyecek. Diğerleri ise sadece ana akım medyada yer alan haberlere güveniyor ve ne yazık ki bu haberler propaganda, boşluklar ve gerçeklere dayanmayan saçmalıklarla dolu.

Bir konunun sadece bir tarafı vurgulanmakta, herhangi bir nüans gözden kaçırılmakta ve okuyucu iyi adamlar (ki bu Batı'daki bizleriz) ile kötü adamlar (ki bu da farklı bir yol izlemeye ve Batı'ya meydan okumaya cesaret eden tüm ülkelerdir) arasında seçim yapmaya zorlanmaktadır. Elbette dünya bu kadar siyah ve beyaz değil, ancak çoğu vatandaş bu basitliği rahat buluyor ve fikirlerini buna dayandırıyor, konuyu daha fazla araştırmak istemiyor ya da sadece zamanları yok.

Amerikalı yazar Mark Twain'e göre tarih (tam olarak) tekerrür etmez ama kafiyelidir. İtalyan tarihçi ve filozof Giambattista Vico, insanlık tarihindeki belirli döngüleri kabul etmiştir ve ben bunu çok daha basit hale getirebilirim. İmparatorluklar gelir ve gider, imparatorlukları sona erene kadar gelişme, güçlenme ve gerileme dönemlerini bilirler. Bana göre ABD'nin akla gelebilecek her alanda gerileme içinde olduğu aşikârdır.

Ancak bu durum büyük gerilimler ya da (küresel) çatışmalar olmadan gerçekleşmiyor. İster Ukrayna'daki vekalet savaşı, ister Çin ve Tayvan arasındaki sahte gerilimler, isterse de Kazakistan, Gürcistan ya da Kosova'daki ayaklanmalarla ilgili olsun, vatandaşların üzerine boca edilen haberlerin çoğu bu tür sürtüşmelerden kaynaklanıyor. Bunların hepsi ABD'nin azalan hegemonyasının sarsıntılarıdır.

Dünya imparatorlukları kibirlenir, kendilerini beğenir ve kendi başarılarının kurbanı olurlar. Bu her zaman böyle olmuştur. Jeopolitik (güç) ilişkileri son yıllarda dramatik bir şekilde değişmektedir ve bu değişim ABD'nin kıskırttığı Ukrayna'daki vekalet savaşından sonra daha da hızlanmıştır, çünkü dünyadaki pek çok ülke Batı'nın kendi aleyhlerine oynadığı güç oyunlarının farkına varmıştır.

Afrika, Güney ve Orta Amerika ve Asya'da da öz farkındalık ve daha fazla egemenlik ve kendi kaderini tayin etme isteği artıyor. Nijer'de Fransa'ya kapı gösteriliyor ve Pasifik adaları ABD yerine Çin ile ortaklık kurmaya cesaret ediyor. BRICS ülkelerine yönelik heyecan güçlüdür ve BRICS'e üyelik son zamanlarda önemli ölçüde artmıştır. İnsanlar ve kültürler birbirlerinden çok farklı olsalar da hiç kimse başkaları tarafından tahakküm altına alınmak istemez. Bu evrensel bir gerçektir.

Bu öz farkındalık sürecinde, insan geçmişe ve özellikle de son 250 yılın tarihine bakma eğilimindedir. Sanayi devriminden sonra İngilizler dünyaya hükmetti ve güneşin hiç batmadığı bir imparatorluk yarattı. Özellikle Batı Avrupa ülkeleri, 1^e Dünya Savaşı'na kadar Afrika ve Asya'daki kaynak zengini sömürgeler için rekabet etti.